

Spetsialne kirjandus

VIREKKAAR

EESTI NOORSOO

RAAMAT AJARIRI

V AASTAKAIK
TOIMETAJA
M. NURMIK

Nr. 5

ILMUB 10 NUMBRIT AASTAS

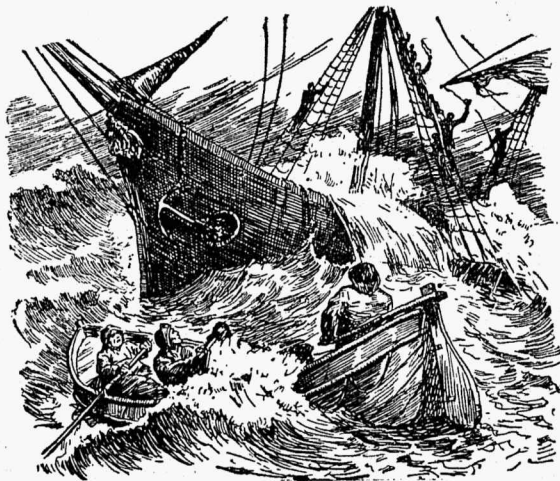
1930

AR

1979

H. LANGE

VANA KAPTEN

TOOKOOL TALLINNAS

Toimetaja L. Jürisson. Haapsalu, Võnnu 13.

Markide puhastamine.

Margikogu väärtus ei olene ainult markidest, mis on kogus, vaid suurel määral ka nende seisukorrast. Katkised, määrinud ja kortsunud margid avaldavad väga ebaesteetilist muljet, seepärast on vaja niisugused margid kogust kõrvaldada või, kui on võimalik, puhastada, eriti paberist, millele nad on kleebitud.

Markide puhastamine paberist sünnib järgmiselt: margid pannakse nõusse leige veega, millele lisatakse juure natuke söögisoola. Viimane on tarviline eriti Inglise ja selle asumaade markide puhastamisel, sest need margid muudavad vee mõjul värvi, kuna soola juurelisamine seda takistab. Margid vaja hoida niikaua vees, kui paber ja teised ained, mis margi külge hakanud, tulevad ära. See puhastamisviis on väga lihtne ja otstarbekohane. Kunagi ei ole vaja marke ümbriku küljest ära rebida, see rikub marki, parem ta välja lõigata ja vees paberist lahti leotada, kuid väljalõikamisel olla ettevaatlik, mitte margi hambaid rikkuda. Puhastatud ja määrjad margid pannakse puhta kuivatuspaberi vahele ja pressi alla, milleks on kohased kaks-kolm paksemat ja raskemat raamatut. Margid on umbes 12 tunni pärast täiesti kuivad ja pressitud. Kui vahest juhtub, et margil on kortse ja murdmise jälgi, siis neid saab osaliselt kaotada või vähendada sellega, et hästi märjaks tehtud mark triigitakse kuuma triikrauaga kahe puhta paberi vahel. Paber peab olema joonteta, sest jooned paberil sagedasti jätavad margile värvilised jäljed.

Markide puhastamisel tihti tulevad ilmsiks mitmesugused puudused markide juures: murrukohad, rebenenud kohad, puuduvad hambad, õhukesed kohad paberil, mis vastu valgust vaadatuna paistavad heledamini kui muu margi pind, jne. Nimetatud puudustega margid ei ole kõlvulised kogusse paigutamiseks.

Uusi marke.

Käesoleva aasta oktoobrikuus on ilmunud 194 uut marki, neist Euroopas 78 ja väljaspool Euroopat 116.

Euroopa marke on ilmunud riikide järgi järgmisel arvul:

Albaania 7, Austria 8, Belgia 3, Bulgaaria 1, Daani 10, Eesti 3, Hispaania 60, Itaalia 1, Portugal 1, Prantsuse 3, Rumeenia 15, Saksamaa 1, Schweits 1, Venemaa 2.

Ses arvustikus torkab eriti silma Hispaanias ilmunud markide arv. Viimasel ajal trükitakse Hispaanias ikka uusi ja uusi marke, mille järele ei ole mingisugust erilist vajadust; ainult teenitakse raha margikorjajate arvel, sest neid marke ostavad peaaegu ainult margikorjajad. Margid trükitakse väga maitserikkad nii värvilt kui ka joonistelt. Viimaste hulka kuuluvad ka „Kolumbuse“ margid (vaata „Vikerkaar“ nr. 3 — 1930. a.).

Rumeenia margid on uue kuninga pildiga; nendega asendati seni liikvel olnud margid, millistel oli endise noore kuninga Mihaili pilt. Teatavasti pidi noor kuningas Mihail andma trooni oma isale, jäädes ise troonipärijaks.

Daani margid on juubelmargid praeguse kuninga Kristian X 25-aastase valitsemise mälestuseks.

JÕULU VIKERKAAR

Jõulusära.

„Kooli jõulupuu on suur. Ta on suur sära poolest...“

Nii kirjutas väike tütarlaps. See oli liig lühike klassitööks, kuid tal ei tulnud meele enam ühtki lauset, mis oleks talle meeldinud.

Tal oligi kõik läinud meelest, pääle selle suure üllatava sära, mis oli teda vallutanud sel öhtul; mis kumas edasi ta südames kogu aja; kestis edasi nüüdki, kus olid juba läbi kodusedki jõulud ja algas koolitöö uuesti.

Eelaima suurest jõulusärast saabus koolilastesse juba palju varem.

Sünge oli sel ajal nende vana koduinn halli mere rannikul, ise hall ja kivine. Udused ja vih-mased olid pimedad hommikud,

kui koolilapsed tippisid kooli, jalad märjad, silmad unised. Ei tulnud päikest nähtavalegi koolipäeva kestes.

„Hall on taevas ja must on maa,“ — õpiti, lauldi, kirjutati. Viimastel tundidel süüdati koolis uuesti lambid. Ja koju minnes tundus piminevail tänavail juba lühikese sügispäeva lõppu.

Kuid kooli vastas värvikaupluse aknale ilmus ühel hommikul jõulupuu. Üsna tilluke, mitte nimetamisväärski. Ümber ringi oli täidetud kogu vaateaken küünlapakkide, karrakimpude, klaasmunade ja pärlitega.

Pudukaupmeeski säälsamas lähedal ehtis paari päeva pärast oma akna: suur punane jõulumees oli säääl hulga nukude, tinasõdurite, läikpiltide ja muu jõulukraami hulgas.

Seisatas nüüd kooli tülles ja sääält minnes alati lapsi mõlema akna juures, vaatas ja pidas aru...

Nägematute eetrlainetena tungis jõuluaimus koolimaja tolmuseisse tubadesse, koolitöö raskusse, mis nüüd veelgi tihenes poolaasta lõpu ootusel.

Lauluõpetaja õpetas juba jõuluviise. Tunnivahedes ümseti neid, vanu, ammu tuttavaid, juba ema põlve juures õpitud laule.

Ei antud enam asu eesti keele õpetajale: oli vaja valida jõulunäidend, määrata tegelased, korraldada proove.

Nii muutuski viimati kogu töö koolis üheks ainsaks jõulutööks. Jõulusära eelvirendusi tundus igalpool: igas klassis, koridori nurkadeski, rääkimata saalist, kust paaril viimasel nädalal ei lahkunud minutikski jõulutuju. Hilisõhtuni harjutas siin veel usin võimlemisõpetaja ja pääle tema veel kaks väikest baleriini, kuni tuli koolitüdi sulgema uksi.

Õpetajatetuppagi suurele tõsisele kapile (kus olid sees kooli tähtsad dokumendid) ilmus jõuluasju: punaseid-siniseid kääbusmütse, halle takust habemeid; muinasjutukuninga kuldne kroon, baleriinide laiu kleite ning muud, mida kõike käidi piilumas ukse vahelt põksuval südamel.

Siis saabus tähtis päev ise. Juba vara enne määratud tundi oli kogu koolisaal üks suur lainetav lastemer. Suuri ja väikesi, tumedais ja heledais ülikonnis, igäüks end omal viisil éntinud, voogas neid siia-sinna. Üle kõige käis tüdrukukeste suurte siidlintide kirev öisik — valge-punane-helesinine.

Oi neid näidendeid, oi neid ilulugemisi, neid võimlemis- ja tantsunumbreid! Kes jõuaks neid kirjeldada! Juba jälle avanes näitelava, ja ikka jälle esines uus päla! Iga klass, iga rühm tahtis ju millegagi esineda — kuni jõudis lõpuni pikk eeskava.

Kõrval klassis oli jõulukuusk. Suur tore puu, ulatuv laeni. Ehteid tal polnud. Iga laps oli toonud vaid ühe küünla. Igaihe küünal säras sääal, ühinedes teistega ühiseks suureks säraks. Ja vaatajate silmad vastasid oma küünalde särale ning jõuluhiilgus kujunes veelgi suuremaks.

Hardumus ja rõõm valdas kõigi südamed ning väljendus nagu ingli keeli vana koraali pühalikes helides.

Kas olete kuulnud lastekoori laulmas kooli jõulupuu säras? Mäletate vist olevat kuulnud. Mäletate vist olevat kaasagi laulnud.

Küllap te siis mõistate väikese tütarlapse kirjandit: „Kooli jõulupuu on suur. Ta on suur sära poolest.“

Vana kapten.*)

H. Lange.

Sest on juba kolmkümmend aastat, kui olin laevapoiss brigg „Iris’el“, kapten Braun. — Oli mu esimene välissõit. Läksime viljaga Rostokist Liverpooli ja sääalt kahuripronksiga Kaplinna.

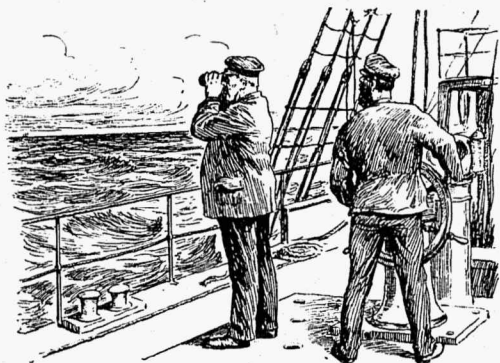
Meie vana, nagu hüüdsime kapten Brauni, oli õige isevärki inimene. Näiteks ta ei suutnud kannatada, et mõni niisama suur ja niisamasugune purjek läks „Iris’est“ ette. Säärasel puhul ta sai tulivihaseks ja oli mitu päeva tusane. Muidu ta oli suurepärane inimene, ning meestel ei olnud millegi pärast nuriseda. Eriti meile, minu sõbrale Albertile ja minule, ta oli hääks ülemuseks.

*) Kuna varemini väljakuulutatud „Vik. nr. 5“ nimijutt „Lumes magaja“ nooremaile lugejale osutus veidi raskeks, siis oli toimetus sunnitud selle veel viimsel hetkel asendama käesolevaga. Toimetus.

Alguses meie sõit Kaplinna läks hästi. Olime juba läbis-
tanud Kirdepasaadi vöö ja lähenesime vihma- ja äikesemerele,
muutliku ilma poolest kurikuulsale alale poolitaja lähedal.

Ühel päeval tuul vaikis peaaegu täiesti, puhus ainult
nõrk briis Aafrika ranna poole, nii et meil oli tegemist maast
eemale hoidumisega. Säärases saatuslikus seisukorras märka-
sime, et tagant läheneb meiega ühte koosi minev purjek. Al-
guses me ei pannud teda palju tähele, sest oma laevaga oli kül-
lalt tegemist. Kuid kui ta ikka enam lähenes, siis asi läks tä-
baraks. Vana sai rahutuks, jooksis kajutisse ja tõi kiikri, et
vaadata, kes see on.

„Tüürimees, see on ju „Cardif“, kes Liverpoolis meie kõr-
val seisis ja ka Kaplinna laadis! Mis kurat selle nüüd siia
toob? — Kas laseme meeldida, et John Bull¹⁾ meid lööb? See
oleks alles häbi! Meid naerdakse Kaplinnas välja. Sest kes
võtab arvesse, et „Cardif“ on palju saledama kerega kui „Iris“,
et tal on sada tonni vähem koormat ja et tal on hoopis pikemad
raad kui meil? Öeldakse lihtsalt, et meie ei oska midagi. —
Nüüd kõik üles, nii palju kui „Iris“ kannab! Meie ei tohi lasta
end lüüa. — Ja siis vett purjetele, et nad tuult peaksid!“

Vana käsud täideti jalamaid. Kui kõik purjed olid ülal,
siis pritsiti neile vett, et nad tuult läbi ei laseks. See kõik aitas
veidi, kuid vastane lähenes ikka. Varsti ta oli meile päält tuule
ja võttis viimse briisinatukese. Nägime selgesti inimesi par-
dal. Nad seisis keulas reas ja hüüdsid pilgates: „Kas peate
lõunavaheaega või?“ ja „Kas peame Kaplinna tervisi viima?“
Meie vana oli sinine vihast.

„Et teid katk võtaks!“ urises ta.

¹⁾ inglase pilkenimi.

Korraga kelmlik naeratus valgustas ta praegu alles nii sünget nägu.

„Hädalipp üles!“ hüüdis ta.

„Milleks, kapten?“ küsis tüürimees. „Kõik on ju korras.“

„See on minu asi!“ vastas vana lühidalt.

„Kapten,“ manitses tüürimees, „see võib pahandusi tuua; ma hoiatan, see on merisääduste vastu.“

„Ärge mind vihastage, tüürimees,“ jõras vana. „Ma tean ise, mis ma teen ja võtan vastutuse endale. — Hädalipp üles!“

Tüürimees pidi pääd raputades sõna kuulma.

Inglane näis tõesti uskuvat, et meie vajame abi, sest ta pöördus vastu tuult. Siis lasti paat alla ning see lähenes ohvitseri ja kuue mehega. Saades kuulmiskaugusele ohvitser tõusis püsti ja küsis: „Kus põleb, kapten?“

„Ei kuski,“ vastas meie vana muheldes. „Kuid teie küsite nii armastusväärset, kas ma ei tahaks tervisi saata Kaplinna. See oleks väga häa, kuid te peate ju teadma, kellele viia. Ma ütlen kohe nimed, märkige nad üles.“

„Kui teil muud vaja ei ole kui tõgada, siis käige kuradile, sir!“ möirgas inglane. „See on kuulmatu, säärase lapsikuse pärast laev kinni pidada! Noh, meie kapten tuleb veel kord kõnelema selle asja pärast!“

See ähvardus ei näinud meie vanasse sugugi mõjuvat, ta nagu ei märganudki võorast paati, vaid vaatas aga purjede poole.

„Jumal tänatud, tüürimees, tuul kõveneb,“ hüüdis ta lõbusalt. „Nüüd John Bull võib vaadata, sest kõva tuulega olen üle sellest rätsepast. Ta peab purje maha võtma, kuid mina võin omad jätta.“

Tõepoolest, vanal oli õigus, tuul kõvenes silma nähes ja „Iris“ sai hoogu.

Inglane selle manöövri kestes ei seisnud mitte ainult paigal, vaid kandus ka tagasi. Enne kui ta oma purjed korraldas ja koosi kätte sai, olime läinud kus seda ja teist ning saabusime terve päeva enne teda Kaplinna.

Vana ei tunnud end vist väga hästi, kui „Cardif“ sisse sõitis, ehk ta küll ei lasknud seda märgata. Kuid karistus järgnes kohe. — Niipea kui inglane trossid kinni ja tarvilisemad tööd oli ära teinud, tuli nende kapten tulivihasena meie laeva ja nõudis, ta juhatatagu meie vana juure. Olles kajuti-poiss, viisin mina ta sinna. Loomulikult pidin kohe jälle kaduma, kuid mind vaevas uudishimu, tahtsin ukse taga kuulatada, sest pidi tulema müristamine, see oli selge. Niipalju inglise keelt oskasin juba, et suutsin kõnelust jälgida.

„Kapten,“ kõnetas võoras meie vana, „kuidas te tohtsite tõsta hädalipu, kui teil kõik oli korras? Kas tahtsite meid

narrida, või mis oli teie ebasaadusliku teo põhjuseks? Kas teie ei tea, et ma võin kaevata, ja teid karistatakse?”

„Ikka rahulikult, härra ametivend,“ vaigistas meie vana. „Ma tean kõike seda väga hästi ja mul on kahju, et teid narri-

sin, kuid teie mehed läksid juba liiale. Nad ärritasid nii, et mul läks kops üle maksa ja ma otsustasin neile mälestuseks vingerpussi mängida. Unustage see rumal lugu ja andke oma meestele need kaks naela. Olgu see plaastriks nende vihale.“

Need sõnad näisid inglasi lepitavat. Ta urises küll veel midagi, kuid võttis naelad ja ütles lahkudes: „Kapten, hoiduge säärastest tükkidest. Te võite juhtuda paraja mehe pääle, ja siis — kes teisele auku kaevab, langeb lõpuks ise sisse.“

Kuna Kaplinnast prahti ei saanud, purjetasime Monroviasse, kust võtsime väärtusliku koorma, palmipähkleid ja musta puud.

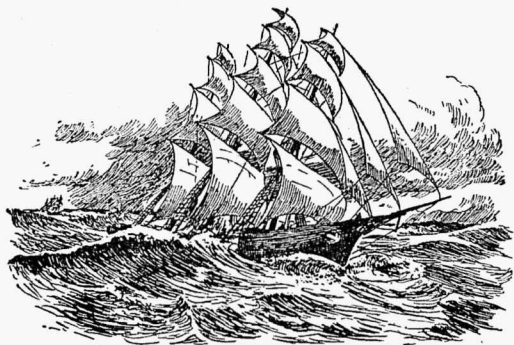
Kojusõidul saime halba ilma. Purje tuli rehvida, isegi maha võtta. Kuid ohtu veel ei olnud, sest „Iris“ kannatas palju.

Olime veel purjedega ametis, kui nägime mingit laeva järele tulevat. Nagu pärast selgus, oli see üks norra bark, pea-aegu niisama suur kui „Iris“. Ta oli ka tormipurjega, kuid meist kiirem ja oleks meist varsti möödunud. See muidugi hirmsasti pahandas meie vana; seda ta ei võinud sallida, mis siis muud kui rehvid välja ja purje juure.

„Kapten, see ei lõpe hästi!“ hädaldas tüürimees. „Me ajame endid põhja.“

„Ma tean, mis „Iris“ talub,“ vastas vana kangekaelselt. „Kere on tugev, taaklus uus, ja ümberminekust ei või juttugi olla. — Kõik mehed üles!“

Pidime sõna kuulma, ehk küll juuksed pääs seisid püsti. Vaevalt suutsime säärase tormiga raadel püsida. Laev pea-aegu sukles ja purjed olid rebenemas. Kuid vana jäi täiesti rahulikuks, ehk küll lained mürtsusid tekile ja ülalt ähvardas kõik kukkuda. „Ta ei pea oma tahtmist saama,“ pomises ta. Norralane näis olevat ette võtnud tingimata vastast lüüa. Ka tema lisas purje, selle asemel, et maha võtta.

Ja nüüd algas võidujooks elu ja surma pääle. Ootasime iga silmapilk põhjaminekut, terve laev värises ja võbises laine-löökide all, trossid vilistasid ja vingusid nagu tormilinnud, raad ägisesid ja nagisesid, poomid paindusid viimse võimaluseni. Kord sukles brigg märatsevasse merre, säälsamas paisati ta üles laineharjale.

„Kapten, mõelge meie elu pääle,“ palus tüürimees. — Vana seisis ristas hambu ja vahtis norralase poole. Korruga ta päevitunud nägu helendus.

„Sellele jätkub!“ hõiskas ta. „Suurtopsel on maas. — Purje vähemaks!“

Seda ei olnud vaja kaht korda öelda. Kassidena ronisime tormi ja lainete pääle vaatamata üles — ja õnnestus. Keegi ei hukkunud, mis oli ime säärase tormi ja kiikumise juures.

Varsti „Irise“ käik tasanes; võis jälle vabamalt hingata, hädaoht oli möödas.

Norralane pidi võistluse jätma, ta jäi tahapoole ja lõpuks kadus silmapiiri taha.

Kuid õhtul selgus uus häda. Pumpade proovimise juures tuli ilmsiks, et laev lekkis.¹ Nüüd ei olnud muud kui: pumbata! Alguses saime veest võitu, kuid varsti märkasime, et ta tõusis järjest. Vastu hommikut pumbad ei võtnud enam vett, torud olid pähklietega ummistunud, ja seda yiga ei saanud kõrvaldada.

¹ lekkima = vett sisse laskma.

Nüüd ei jäänud muud kui vett välja loopima hakata — lootusetu ettevõtte, nagu juba ette arvasime. Keskpäeva paiku ruumis oli juba poolteist meetrit vett. Nüüd nägi ka vana, et meil laevas ei ole enam kauaks olemist. Ta laskis paadid varustada ja varus laevapaberid valmis. — Milliseid etteheiteid võis küll vana salajas endale teha oma jonni pärast, sest oli ju tema kõiges süüdi! Mis ütleb laevaomanik, mis ütleb kindlustusselts? Võib-olla võetakse talt isegi diplom. — Ja siis — millisesse seisukorda ta asetab süütu meeskonna! Aafrika rand ei olnud küll kaugel, ka olid tuul ja lained juba tüündunud, kuid sõit väikeses paadis oli ikkagi veel julgustükk, eluga mängimine. — Suurimas hädas nägi ta korruga lähenevat laeva. — Jumal tänatud — päästetud! Kohe tõmmati hädalipp üles ja valmistuti „Iriselt“ lahkuma. Kuid kes kirjeldab meie jahmatust, kui tundsime ära „Cardifi“, keda kord nii valusasti olime tüsanud. Kas hakkab inglane koguma tuliseid süsi meie pääle, ja ruttab appi? — Möödus mõni hirmus silmapilk. — Korruga „Cardif“ pöördus ära. Meid tunti ära ja eemalduti! Usuti vist, et tahame jälle vingerpussi mängida, või taheti kätte tasuda. Poleks me olnud nii halvast olukorras, vana pikk nagu oleks naerma ajanud.

„Säh sulle salatit; nüüd on peenike peos,“ ütles tüüri-mees kohkunult.

„No ei, nii ruttu me ei alistu,“ vastas vana kindlalt. „Vähemalt peame tegema, mis meie võimuses, enne kui laevalt hakkame lahkuma. Ehk saab augu veepinnast kõrgemale. Tähendab, muist koormat maha! Meie elu ja laev on enam väärt kui need puupakud. Avage esimene luuk, mehed.“

Meie ei lasknud seekord endid sundida, sest siin oli elu kaalul. Kõik tormasid tulise innuga töö kallale, ja, ehk küll raskete pakkude hiivamine maksis hulga higi, ei nurisenud keegi. — Varsti laev kerkis tunduvalt ja lõpuks puusepp teatas, et auk on leitud ja selle saab hõlpsasti tihendada. See oli meile kui teade taevast. Esimest korda kahekümne nelja tunni kestes võisime rahulikult tukkuma jääda. Järgmisel päeval puhastati pumbad ja laev pumbati kuivaks.

Järgnesid pikemat aega ilusad ilmad ja „Iris“ saabus õnelikult sadamasse. Mis vana ütles puudevate pakkude kohta, seda ma ei tea.

Tegin veel mõnegi sõidu laevapoisina ja madrusena kapten Brauniga.

Umbes kaks aastat pääle jutustatud seiklust nägime kesk Atlanti merehädas laeva. Ta oli tormis lekiks läinud ja oli juba nüüd niipalju vajunud, et lained voogasid järjest üle teki.

Mehed rippusid vantidel ja viipasid mütside ja rätikutega. Ka meie olime kauniste tormi all kannatanud. Kaotasime mitu purje ja köök purustati. Siiski vana laskis pöörduda vajuva laeva poole.

„Kui hädalipp on ülal, siis peab appi minema,“ ütles ta. „See on merimehe kohus.“

Lähenenud, tundsin oma imestuseks vrakis ära „Cardifi“.

„Kas peaks nüüd vanale meele tuletama?“ mõtlesin. „Kas ta mõtleb veel ninapääle andmisest Kaplinnas ja pärastisest kohtlemisest merel?“

Mitte midagi sarnast! — Ta tundis küll esimese pilguga tookordse vaenlase, kuid kätemaksu ei tulnud talle meelegi.

„Cardifi“ meeskond, kes nägi meie kavatsust, katsus aidata sellega, et laskis paadi alla. Kuid vaevalt oli see üle parda, kui lained ta mõne hoobiga purustasid, nii et ainult riismed ujusid.

„Siit peame meie nad ära tooma,“ ütles vana. „Kes tuleb kaasa?“

Keegi ei soovinud.

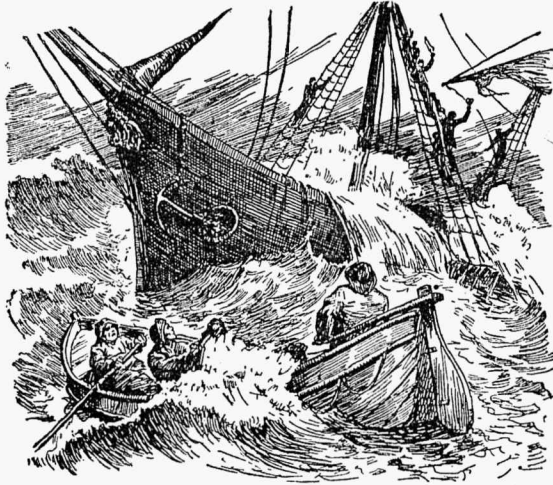
„Teie ei taha mind ometi hätta jätta, mehed,“ ütles ta etteheitvalt. „Üksi ma ka ei saa sellega hakkama.“

Siis, nähes, et ta oma elu tahab kaalule panna, astusime meie kõik ette. Ta valis neli nooremad madrust, nende hulgas ka minu.

„Teistel on kodus naised-lapsed,“ ütles ta, „kuid meil ei ole perekonda toita. Tüürimees, kui ma ei peaks tagasi tulema, viige laev kohale. — Ja nüüd — Jumal kaasa! Paat alla!“

See õnnestus, ja suure vaevaga saime „Irisest“ eemale. See sõit seisab mul eluaeg meeles! Peaaegu pool tundi kulus enne kui saabusime „Cardifi“ tuulealusesse külge. Poleks kapten nii hästi tüürinud ja poleks me olnud kõik nii tugevad mehed, meri oleks meid neelnud. Paat tantsis kui hull. Varsti üks mees pidi hakkama vett välja loopima, sest lained tuiskasid kogu aja üle paadi. Kuid see õnnestus siiski lõpuks.

Olles küllalt lähedal, heideti meile viskenöör, ning sellega tõmbasime endile trossi paati. Ning siis järgnes erutavaim silmapilk. Mehed pidid ükshaaval mööda kõikuvat trossi vrakilt paati libisema. Mõni uppus pooleldi teel, kuid siiski said kõik elusalt üle, kuna meil oli kiskumist paadi hoidmisega. Kui viimne kaheksast mehest oli paati tõmmatud, algas tagasisõit, mis oli hädaohtlikum, sest paat oli ülekoormatud ja vett tuli palju sisse. Kuid juhi külmaveresus ja ühised pingutused tõid meid elusalt tagasi „Irisele“. Vana jäi viimsena paati; ta jõudis parajasti pardale, kui paat vajus põhja. Kuid see tähendas vähe.

On raske otsustada, kelle rõõm oli suurem, kas päästetute või meie vana, kes vana ülekohtu sai jälle hääks teha. Kuid võõras kapten palus pisarsilmil andeks oma kõvasüdamelise teo „Irise“ õnnetuse puhul.

Saabusime õnnelikult Havannasse, kus andsime oma külalised üle inglise konsulile.

Pühadesõit.

T. Praks.

Trill ... trall ... trill ... trall ... kõlavad aisakellad. Väle hobune jookseb puristades saani ees; tema kapjade alt kargavad lumetükid saanisistujaile sülle, mõnikord ka vastu õhetavaid nägusid.

Kes on siis siin pühadesõidul? Kes on see suure kasu- kaga mees, kes ohje peab, endal piip tolmas suus. Kes need kaks lapsemügarat, kes tekkidesse mähitult istuvad saanis, ninad punetavad külma pärast pääs, aga silmis sätendab pühadesõõm?

See on Kasariste talu peremees, kes linnas elava venna lapsed pühadeks maale viib.

Vollil ja Elvil pole ema ja isal ei ole võimalik teenistuse pärast maale sõita. Ta saatis lapsed raudteega lähemasse jaama. Sinna sõitis Kasariste peremees neile vastu, pakkis lapsed ilusti saani, ja nüüd läks sõit talu poole.

Volli ja Elvi olid küll suvel maal käinud, aga talvel polnud nad enne veel linnast kaugemale saanud, sellepärast pakkus sõit lastele erilist lõbu. Ikka uusi ilmuvusi, ikka uusi ehteid nägid nad looduses. See pakkus huvi, pani südamed rõõmujoovastuses pöksuma.

Praegu sõidavad nad läbi suure laane. Kuuskede oksad on allapidi rõhunud lumi. See lumi on valge ja puhas nagu puuvill. Ta katab okaspuid nii õrnasti, et kui mõni talilind lasub kuuse oksale, siis sajab lumi kohe suurte patakatena maha.

Paks härmatis on hõbetanud telefonitraadid. Need säntendavad postide vahel nagu ilmatu suured pillikeeled, mis praegu vaikivad, sest kogu loodus ootab jõululapse ilmumist. Igal pool on vaikus ja rahu. Sõitjad jõuavad lagendikule. Nii kaugele kui silm ulatub — pole muud kui lumi, lumi ... Kogu maa on mähitud valgesse pidurüüsse.

Saan libises üle jõe. Jäine kaas, mis katab veevooge, vabiseb vähekesi. Kalda õnaruses langevad maha lepaoksil ripnevad jääkillud, mis kõlisevad, nagu oleks külmataat sõitjaile järele visanud kühvlitäie hõbedat.

Miks punetab õhtu pool lai lumeväli ja mäekingud tõmbuvad roosakasse loori?

„Päike läheb looja,“ ütleb onu. „Kui me Kasaristele jõuame, on juba ilm pime.“

Siis pingutab ta ohje. Hobune lingutab kõrvu, jookseb hirve väledusega siledal teel.

Hõredas ehavalguses tulevad kaugelt nähtavale küla majad. Mäel kergib taeva poole kirikutorn. Risti pole näha, selle

asemel särab kullakarvaline valgushelk, sest ehapuna virvendav viir ulatub torni tippu.

Volli ja Elvi kuulevad kirikukella tasast helinat, sest onu on aisalt võtnud kellad, kuna jõulu laupäeva õhtul ilus ei ole kirikule läheneda aisakellade kõlinaga.

„Kas tee viib kiriku lähedale, onu?“ küsivad lapsed, ja onu vastab:

„Jah, me puhkame säääl pisut, laseme hobusel hinge tõmmata. Teie näete siis ka, kuidas külarahvas kiriku läheb.“

Kiiresti mööduvad lume alla maetud põllud, lähem kilomeetriposti number näitab, et Kasariste pole enam kaugel. Ikka selgemalt kuuldu kirikukella kõla. Ja üle sõites ojast läbisutatud madalikust, jõuavad sõitjad kiriku juure.

Saani juure ilmuvad mitmed oma küla mehed onu tere-tama. Nad vaatavad Vollit ja Elvit, ise räägivad:

„Kas sa näe, linnasaksad sõitmas. Kas pisukestele külm ka kallale ei kipu?“

Onul on hää meel, et kirikulised lastega tegemist püüavad teha. Volli ei ole arg poiss: vastab iga küsimuse pääle nii mis suu napsub pääs. Ega see Elvigi vastust võlgu jäta. Ta vaatatab võõrastele inimestele nii julgesti silma, nagu oleksid nad kõik tema vanad tuttavad.

Lapsed hakkasid kiriku kippuma. Paluvad aga: „Pai onu, vii meid ometi mõneks minutikski kiriku. Tahame näha küla kirikut, kuulda külarahva laulu.“

Ei onul aidanud muud kui kohendas hobusele heinad ette, võttis lapsed käekõrvale ja — kirikusse.

Kasariste kirik on väike ja sisse astudes viivad trepiastmed nagu maa alla. Aga missugune valgus ja küünaldesära siin oli!

Altari ees seisis kaks kõrget jõulukuuske, okstel säras küünal küünla kõrval. Samuti särasid küünlatule helgis kolm kroonlühtrit, mis ripnesid kiriku kumerlaest alla.

Onu pani lapsed istuma altari lähedusse pingile. Tagasi vaadates võis siit näha ka kooripääle. Kooripääl olid noormehed rinnuli rõdu äärel, nende ees küünalde rida nagu kiirgav viirg. Samas paistsid ka oreliviled ja vasemal pool kooripääl vaskpasunate laiad suud, mis pidid varsti hüüdma hakkama laulu saatel.

Kõik pingid olid juba kirikulistega täidetud, aga neid tuli ühtepuhku juure. Paremalt pool istusid mehed, vasemalt naised ja neiu, punasekirjud rätikud erendavad pääs, põsed punetavad.

„Jõuluvana! jõuluvana!“ sosistab korraga Elvi ja haarab venna käest kinni. „Vaata, praegu astus kiriku.“

Volli vaatab ja imestab temagi: Tõepoolest läheneb pinksideotste kohalt, seinä äärt mööda hall vanamees. Tema pikk habe on külma-härmatuses nagu hõbeviht, valged juuksed langevad õlgadeni. Kortsus palgeil aga puna ja vanakese silmad aina hiilgavad, kui pöörab näo jõulukuuskede poole.

Vanakesel oli must kuub ja lai kollane rihm vööl. Puudus ainult kott turjal ja vitsakimp käes, muidu oleks jõuluvana täielik olnud.

Onu ütles: „See on kõige vanem mees kihelkonnas — Metsavahi Mart. Tema saun on meie lähedal. Mart on juba üheksakümne-aastane, aga käib igal pühapäeval jala kirikus.“

Lapsed vaatasid, kuidas Mart põlvili laskus, luges hulga aega issameiet, siis tõusis püsti ja vaatas altari pildi poole, ise poolvaljusti õhates.

Korraka hakkas orel hüüdma. Inimesed tõusid kõik püsti, vaatasid kirikuukse poole, säält tuli õpetaja. Mustas mantlis paistis õpetaja suurena, majesteetlikuna.

Ta noogutas pääga ikka pahemale ja paremale poole ja tervitas kogudust, vaevalt märgatav naeratus näol.

Ka Volli ja Elvi poole vaatas õpetaja. Elvi oli onu kõrval pingi pääl püsti ja tegi õpetaja möödaminekul ilusa kniksu.

Orel sumises eelmängu. Inimesed vaatasid laulunumbreid ja lehitsesid lauluraamatuid. Lapsed nägid, kuidas Metsavahi Mart prillid ette pani. Mardil oli suur, paks lauluraamat, kolletanud lehed sees.

Kooripääl säeti laulu- ja muusikakoor üles. Köster istus oreli ees, sõrmed harakil, pole aga muud kui mängib...

Ja siis kõlas vägevalt jõululaul: „Ma tulen taevast ülevalt.“ Ei Elvi ega Volli olnud linnas nii hoogsat laulu kuulnud.

Naiste poolt kostis hele hää, tõusis lauljate hingaur, meeste pool aina mürises kõik. Onu laulis pääst, aga Metsavahi Mart hoidis lauluraamatu kõrgel rinna kohal ja laulis nii suure vaimustusega, et ei pannud tähelegi, et prillid vajusid nina tippu.

Ja mis veel kooripääl oli!? Muusikandid puhuvad, lõuad pungil, pasunahelid lõristavad kirikuakna jäätunud ruute. Lauljate suud lahti, pole muud kui pingutavad; köster oreli ees nagu lennus, mängib käte ja jalgadega.

Kirikus mõõnav helide meri pani õhu lainetama. Künlatuled õõtsusid siia-sinna, jõulukuuskede poolt imbus põlenud okaste lõhna.

See vägev laul hakkas külge, vaimustas. Volli ja Elvi panid käed kokku, pistsid laulma heledal häälel: „Üks laps on meile sündinud, kuis ammust ajast töötud.“

Laulu lõppedes ilmus õpetaja altari ette. Ta seisis just kahe kuuse vahekojal, piibel käes.

Õpetaja kuulutas kogudusele rõõmusõnumeid jõululapse sündimisest.

Laste meelest oli siin kõik nii lähedane ja kodune, soojemgi kui suures linnakirikus. Õnnelikult istusid nad pingil, südames jõulurõõm.

Kui kirik välja tuli, oli juba hiline õhtuaeg. Tähed hiilgasid, kiriku ümber seisis lumised puud nii vaikselt, vaikselt...

Hobusel oli hakanud külm, ta kippus kangesti koju. Onu sai vaevalt lapsed saanile asetada ja ohjad kätte võtta, kui hobune sõitma pistis, ikka teistest mööda.

Kirikumõisa värava kohal seisis must mees tee kõrval. „Metsavahi Mart,“ ütles onu. „Tule istu saani nurga pääle! Viime su rutem koju.“

„Ma olen niisama jalaste pääl, vastas Mart. „Ole aga meheks pääle võtmast. Vaata imet, viid endale külalised koju. Kas linnast teised või?“

„Linnalapsed jah!“ ütles onu ja hoiatas Marti: „Vaata aga, et sa maha ei jää, nüüd algab sõit.“

Ja siis algaski sõit, nii mis saan vuhises läbi õhu. Mardi habe lohises laste päade kohal, ta käed hoidsid kõvasti saani seljatoe nuppudest kinni.

Niisugune kiire sõit ei kestnud tundigi, kui onu juba hüüdis: „Juba Kasariste paistab!“

Talumajad tulid väikese kingu tagant nähtavale. „Ja vaadake, lapsed,“ ütles Mart, „säält paremalt poolt paistab minu saunahütt. Tulge mulle hommikul jõulupoisiks.“

Tee tegi järsu käänaku, hobune aga nagu lendas. Saani üks jalas kerkis korraga teelt ja sõiduriist läks viristades kraavi. Vulli, Elvi ja Metsavahi Mart olid kõik ühes hunnikus pehmes lumes. Onu aga pidas ohje ja jooksis lohinal saani järele. Viimaks jõudis hobuse kinni pidada.

Lapsed superdasid naerdes lumest välja, valged nagu möldrid.

Onul oli hää meel, et keegi viga ei saanud.

Uuesti asuti saani. Sõideti Kasariste väravasse, kus Mart maha läks ja oma sauna poole hakkas minema. Pärast seda juhtis onu hobuse oma talu õue.

2.

Küll oli Kasaristel kihinat-kahinat, kui onu lastega ukse taha sõitis. Onunaine jooksis kohe saani juure.

„Oh sa heldene aeg, või nüüd oletegi siin! Vadige aga tupp! Ega Madis vist märganud laste jalgu ilusti tekisse

mässida ... te olete ju lumega koos nagu kägerad, kas ümber läksite? Näe, Volli juba suureks poisiks sirgunud. Ja Elvi ... näita ennast ometi! Oh sa aeg, kui ilus palitu ja müts. Sa oled ju nagu pastori preili. Läheme aga nüüd tuppa sooja!“

Toas põles värviliste paberitega ehitud laelamp, sellest levis roosakas valgus toa tahmunud seintele. Mustad parred kadusid pooleldi hämarusse, sest lambi kate ei lasknud valgust ülespoole tõusta.

Lapsed vabastati üliriietest, siis tõi Kasariste perenaine toidu lauale. Hakati sööma.

Tool oli madal ja laud Elvi jaoks liig kõrge. Tema pää ulatas natuke üle laua ääre. Elvi pidas lihatükki käes, tundis aga korruga, et keegi seda laua ääre alt rebib. Elvi vaatas: laua all oli suur punane koer, kes lihatükki Elvi käest endale kiskus.

Nüüd ei julgenud Elvi käsi enam laua ääre alla lasta, sest koer lõmpsas kohe saagi järele.

Perenaine märkas, et koer Elvit tüütas, ja käratses:

„Mousi, reo, mis sa lapsest kiusad. Kasi nurka!“

Mousi läks longus kõrvul ukse juure. Elvi mõtles, et nüüd saab rahulikult süüa, aga võta näpust! Halli kassi rohelised silmad ergasid korruga laua alt ja tema teravad küüned tungisid Elvile põlve. Kiisu ise aga õiendab ikka käppa liha poole.

Volli naeris, aga Elvil oli nutt varaks. Ta oli õnnelik, kui söömaaeg lõppes.

Kasaristel ei olnud jõulupuud. Selle asemel tõi aga onu mitu sületäit heinu tuppa. Nüüd oli lastel hää pehme uperkuuti lasta ja mängida. Jõuluheintesse pandi nad magamagi. Volli uinus kohe, aga Elvi, keda kass ja koer erutanud, ootas kaua und.

Ta kuulis, kuidas perenaine palveraamatust jõululaule luges. Kuulis ka kilkide laulu ahju tagant ja loomade häälitsemist rehealt. Siis viimaks võttis uneingel Elvi oma kaissu.

3.

Esimese püha õhtul oli õuest kuulda aisakella helinat ja harmooniku häält. Kaks saanitäit noori inimesi sõitis ukse ette. Need olid pühade külalised, kes külastavad iga talu, ilma et selleks kutset ootaksid.

Polnud siin ukse pihta koputamist ega midagi. Hulk noori mehi vajus tuppa. Pillimees istus lee lõukale, ise kiitis: „Siin mul kõige parem tõmmata: kui süda vesiseks läheb, pole muud kui siruta käsi kerisele — vorstipanni.“

Teenijatüdruk otsis kõik toolid kokku, et külalistele istet anda, aga kus neil aega istuda! Lõõtsnik hakkas polkat män-

gima, teised tantsima. Poistel olid rasked kasukad ja karvamütsid, sellepärast pühkisid pärast tantsu higi ja ütlesid, et iga töö andvat oma sooja.

Onu tõi kambriist kannuga õlut. Pakkus poistele, ise seletas: „Ei ole tänavu suurem asi: humalaviha läks nagu napi-võitu.“

Poisid pingutasid juua ja kiitsid: „Oh, ei ole kedagi! Sellel on kangust küll: paneb pää keerama.“

Mõned nooredmehed hakkasid laulma:

„Õlut oli õrna,
taar oli tarka;
viin oli viha märjake.
Ta röövis meeled meeste pääst,
pooled meeled poiste pääst
ja naiste oi u otsa eest.“

Teenijatüdruk kostitas pühade külalisi pähklitega. Üks pruuni näoga poiss, keda hüüti Mardo Mihkliks, oli nii kange mees, et säädis kolm pähklit laua pääle ritta, pani neile pahemakäe poidla pääle ja andis paremakäe rusikaga hää hoobi pihta. Kõik pähklid purunesid hoobi mõjul. Teised poisid kiitsid Mihkli jõudu. Mihkel tahtis aga näidata, et ta ka köie pääl „pöörata“ oskab ja palus Kasariste peremeest köis tuppa tuua.

Köis seoti kahekordselt üle toa, üks ots ühe, teine teise lõsapu u külge. Mardo Mihkel ronis neljakäpukil köie pääle ja vaarus kangesti. Kunsttükk seisis selles, et Mihkel pidi enese köie pääl ringi pöörama. See ei ole aga kerge, sest niipea kui käe lahti lased köielt, kipub kogu keha tasakaalu kaotama.

Mihkel tahtis järsu võttega kunsttüki läbi viia, vääratas aga ja kukkus prantsatades põrandale. Teised naersid kangesti ja läksid küsima, et kas Mihkel löi ehk põrandasse augu.

„Põrand on terve, aga kondid mul raksatasid ikka küll,“ ütles Mihkel. Ta asus uuesti köiele ega jätnud enne kui „pööramise“ teostas. Kange mees see Mardo Mihkel.

Volli ja Elvi vaatasid huvitusega külanalja. Nad läksid ka lõbusõitjaid õue saatma, kui need minekule valmistusid.

Mardo Mihkel harutas hobuse ohjad lahti, raputas aisu, et selgusele jõuda, kas kuljused ja kellad on korras.

Kuljused helisesid, aga kelladel polnud kõla olemaski. Tegid vaid tilks ja tilks.

„Kellad on üle rasvatud!“ pahandas Mihkel. Selgus, et keegi kelm külapoiss oli selle ajaga, kui teised toas viibisid, saanide juure hiilinud ja kellad rasvanud. Nüüd ei aidanud Mihkil muud, kui näppis kellad aisalt ja pistis saani kasti.

Sõit algas kelladeta, selle asemel aga alustasid sõitjad lustilist laulu. Hobune juhiti otse üle karjamaa nurga, et teistele järele jõuda.

Kasariste rahvas vaatas nii kaua õues, kuni saanid pimedusse kadusid. Siis mindi tupp. Küla poolt aga kajas laul ja pillihääli.

* * *

Pärast pühi sõidutas onu lapsed jällegi raudteejaama. Ostis neile sõidupiletid ja pani nad vaguniakna alla istuma.

Vedur ähkis ja vilistas.

Onu seisis vaguni akna kohal ja Volli ja Elvi vaatasid teda läbi akna, kuni rong liikuma hakkas.

Kaua seisis meeles nähtused külaelust ja pühade rõõmust. Suvel lubavad lapsed uuesti maale minna. Siis haljendavad aasad ja ilusad lilled tervitavad linna kividelt tulnud lapsi.

Konduktor ilmus vagunisse. „Poiss, kas piletit on?“ küsis ta. Miks Vollil ei ole piletit... Ta teab, et ilma piletita sõitjaid hüütakse „jänesteks“ ja et neid trahvitakse. Volli ja Elvi on nii hääd lapsed, keda pole trahvitud ei koolis ega mujal. Nad näitasid oma piletid ette.

Rong aga kihutas edasi, ikka kodule lähemale; isa juure.

Tisleri-Toomas.

Kõik linnaääre poisid teadsid rohelist majakest Pärnade tänava lõpul. See oli kaunis luitunud ja tundus õige vanana ning mahajäetuna. Suurtrepi kivid olid pragunenud ja suvel kasvas pragude vahel pikk orasrohi. Harva küll, kui keski avas suure välisukse, mille küljes oli kaks puust nikerdatud lõvipääd, mõlemal rõngad suus; enamasti tarvitati hooviust, mille kohal rippus õige tugevasti luitunud silt päälkirjaga „Tisler ja nikerdaja Toomas Värat“. Poistele meeldis see silt eriti seepärast, et sildil tukkus suurte pruunide silmadega öökull. Seda pidasid nad kaua aega päris öökulliks, kuni Toomas kord ta maha võttis ja kõigile näitas, et see pole ikka muud kui puust nikerdatud öökull, tema enese tehtud.

Niipea, kui ilmad hakkasid muutuma jahedamaks ja linnaaias ning linna taga paemurrus enam kuigi lõbus ei olnud mängida, hakkasid poisid õhtuti kogunema Tisleri-Tooma juure. Säälsuures töötoas tagaõues oli hää istuda vanadel hõövelpinkidel igasuguse kolu ja lauatuukkide keskel. Mõnikord võis võtta sae ja meisterdada endale vankri või kärü, Toomas ei keelnud kunagi, tuli koguni appi, kui oma nõu enam ei aidanud. Teinekord sai Toomas töötellimise, siis istuti tema ümber tihedasti koos ja jälgiti, kuidas vana tisler osava käega joonistas lauatuukile lille või mõne muu viguri ja pärast teravate peitlitega lõikas välja toreda asja. Mõnikord vaadati meistri salapäraseid riistu ja nikerdustöid, mida leidis kappides, riuleil ja nurkades maaski. Andis imestada, kui osavasti ta lõikas puust hobusepäid, koeri ja muid loomi. Ta pani poisidki tööle, mõni meisterdas endale paugutavad sepad, mõni igavesti saagiva mehe, mõni tuuleveski.

Kui aga midagi teha ei olnud, istuti kobaras koos töötoa pliidi ees, aeti laaste alla ja kuulati Tisleri-Tooma jutte, mida tal näis olevat ammendamatu tagavara. Ta oli noorpõlves käinud reisisellina Saksamaal ja nüüd oli see reis tema mälestuste

muinasmaa, nii mõnigi jutt algas või lõppes sõnadega: „Kui olin veel reisisell ja käisin jala Saksamaal...“

Mõnel õhtul keedeti üheskoos liimi. Siis poisid pidasid pliidi all paraja tule, kuna vana meister ise liigutas ja segas liimi. Lubas seda teha poistelgi, kuid ikka aeglaselt ning mõõdukalt.

Toa taga oli tal suur aed, kus kasvas palju õunapuid. Hoolikalt võttis ta sügisel õunad puust ja pakkis peenikeste laastude vahele kastidesse. Kui siis oli õige hääs tujus, tõi oma nikerdatud puuvaagnaga poistele õunu külalainaks. Siis matsusid poiste suud ja särasid silmad.

Kui vana meister õieti oli, seda poisid ei teadnud. Nii kaugelge kui nad mäletasid, oli ta ikka ühesugune, vana, naeratav ja hää. Millal siin töökojas iga pingi taga töötas mees, vuhisesid saed ja paukusid haamrid, seda poisid ei mäletanud. Ainult vana meistri juttude kaudu teadsid nad seda, ja see pidi olema ilus aeg. Nüüd oli see aeg vist jäädavalt möödas, ainult mälestusi õhkus vanast meistrist, töökojast ja riistadest. Harva, kui mõni maamees astus meistri töökotta, tõi sinna pahkliku kasepuutüki ja tellis piibu. Siis peeti poistega ühiselt nõu, teritati riistu ja poisid elasid meistrile kaasa, kui see toodud puust nikerdas naerva koeranäoga piibupää. Teinekord astus hooviuksest sisse vanamoelise kübaraga härra ja tõi parandada oma nikerdatud nupuga kepi. Vahel harva jooksis linnast tislari juurest poiss sinna ja tellis joonistuse järgi puhvetikapile karniisi või voodiotsale intarsid.

See oligi vist kõik Tislari-Tooma teenistus. Võib-olla andsid hoiupennid lisa, kuid pojalt, kes teenis teises linnas pangas, võttis rahasaadetisi vastu harva ja harukorral. Poeg oli omal jalal mees, oli kutsunud teda mitu korda oma poole elama, kuid vana meister ei läinud. Ei suutnud lahkuda armsaks saanud töökojast.

Seda oli ta jutustanud poistele mitu korda ja igakord oli lisanud juure:

„Mis ta mu sääal paneb tegema? Jõudeleiba annab. Mina peaksin sööma jõudeleiba seni kui käed veel liiguvad ja maja päävarju annab! Ei seda ole!“

Nii ta elas üksi oma rohelises majakeses, nokitses vähehaaval tööd teha ja sõbrustas poistega.

Kuidas vana meister oli kord jõulumees.

Ühel õhtul jõulueelsel nädalal istusid poisid jälle vana meistri töökojas. Rõõmsalt paukusid kuusehalud töötoa pliidi all, kuna külm maal is akendele lilli. Ja vana meister algas oma jõulujuttu:

Kas usute jõulumeest? Ei usu. Aga kui olite õige väikesed, siis uskusite vistist ikõik. Mulle tuleb meele üks jõuluõhtu minu reisiselli päevilt... Olin ikka päris tõeline jõulumees. See lugu meelestub mulle iga jõulu ajal, ei tea, kas olen teile seda jutustanud...? Ei ole. Oma lastele olen jutustanud küll. Näeksin häameelega, et säärane asi sünniks igauhega.

Olin esimest aastat võõrsil. Rändasin linnast linna, töökojast töökotta. Tööd oli palju, õppida veel rohkem, lõbusalt läksid päevad. Või mis muret siis noorel mehel ongi. Ainult jõulu eel hakkasin tundma tuska hinges. Jäin sageli pingi ees mõttesse ja teised sellid pidid mind mitu korda hüüdma, enne kui mõistsin, et mind taheti.

Õhtuti kõndisin tänavail, et jahutada meelt ja peletada tuska. Igalpool särasid tuled ja hiilgasid jõuluaknad. Mind see aga ei rõõmustanud, mulle meeletusid kodused jõulutalitused, koduse sauna lõhn, kodused sepikud ja jõuluakali.

Ühel õhtul kõndisin jällegi tänavail, olin norus ja omaette ega pannud tähele kui möödaminejad mind tõukasid. Sääal nägin aga pisikest poisikest, kes upitas kirja postkasti. Küll tõusis kikkivarvule, püüdis hüpatagi, kuid ikka ei ulatunud tarvilise kõrguseni. Ütlesin siis poisile:

„Oota, poisu, ma aitan!“

Võtsin kirja ja tahtsin lasta kasti. Lõin aga poolkogemata silmad kirjale... See kandis lühikest aadressi — jõulumehele. Tähed olid õige abitud varesjalad. Tahtmatult naeratasin. Oleme ühed jõulumurelised mõlemad, mina igatsen koju, sina ootad jõulumeest. Jätsin kirja enda kätte ja lubasin ise anda edasi jõulumehele. Poiss esiti kõhkles, siis tunnistas mind tüki aega ja jäigi nõusse. Kuid kinnitas enne:

„Vii siis ilusasti jõulumehe kätte.“

Siis lippas kohe minema, õnnelik, et kirja sai nii hõlpsasti ära anda. Mis pidin aga mina nüüd tegema? Lubada oli küll kerge, aga kust leian jõuluvana, kes täidaks väikese mehe soovid? Ei, ma ei oleks pidanud kirja võtma enda kätte. Vähemalt mina poleks siis olnud pettumuses süüdi, kui jõuluõhtul keegi ei tule.

Kodus istusin pingile ja avasin kirja. Harilik soovileht jõuluvanale. Palub jõulupuu, papist hobuse, kompvekke ja värvipliitseid. Siis täppis aadress — tänav, maja number ja uks, kojantehe kõrval paremat kätt nurgas. Oh sa vaene mehike, küllap süüdistad võõrast onu, kui jõuluvana kõigi ootamiste pääle vaatamata ei tule!

Järgmised paar päeva olid veel tööpäevad. Mina nikerdasin karniisi ühele kapile, kuid raiskasin ära mitu lauda, sest lil-

lede asemele lõikusin habemikke jõulumehi. Ikka ja ikka tuli silmi ette nugissilmaline poiss oma soovikirjaga.

Teise päeva õhtuks valmis imelik otsus: mis siis, kui teeksid ise poisile jõulumees? Jõulupuu, küünlad, papist hobune... mis see siis ära ei maksa? Päälegi oli teenistus viimastel kuudel olnud õige häa. Arvasid ikka, et su jõulud jäävad tühjaks ja sisutuks... nüüd oleks sinugi jõuludel siin võõrsil oma mõte ja sisu.

Kui töö pärast lõunat lõppes, säadsin sammud juhutatud aadressi järgi. Otsisin üles tänava, maja ja ukse kojamehe kõrval paremat kätt, et õhtul eksimist ei oleks.

Siis kauplustesse soovilehe järgi asju ostma. Otsin vist veel muudki, sest väikesel mehel võis ju olla veel vendi ja õdesid. Selle järele tulid habe ja kott, vitsakimp ja karvane müts.

Ja kui siis õhtul äride ukсед suleti ja jõulukellad hakkasid helisema, sammus Wagneri tislari-töökojast päris jõulumees tänavale... Olin siis noor, täis rõõmu ja lusti.. ei mäleta, kas ootasin sellest käigust midagi muud kui veidi nalja. Vastutuli-
jad naeratasid, tegid lõbusaid tähendusi. Oli ju jõuluõhtu, miks ei võinud kõndida jõulumees tänaval. Politseinikki tänavanur-
gal hõikas midagi lõbusalt. Mina aga tundsin, et mu kojuigat-
sus oli kadunud. Lõbusalt kõpsutasin jalga ja lasksin tasast laulu omaette.

Aga kui jõudsin juhutatud maja ukse ette, hakkasin korraga kõhklema. Kas lastaksegi mind sisse, võõrast inimest? Kas olengi oodatud külaline? Kirjutavad ju lapsed igal jõulul tuhandeid soovikirju jõulumehile, kuid kas lastakse sisse iga tahtjat neid soovikirju täitma? Isa või onu on jõulumees, mitte aga reisisell kaugelt maalt.

Kuid nüüd ei olnud enam tagasipööramist, koputasin uksele... Ukse avas kehv ema ja jäi tarretanult seisma keset tuba. Väike tüdruk tuli välja kapi tagant ja pistis sõrme suhu. Aga akna alt toolilt hüppas maha minu tuttav nugissilm ja hõikas üle toa:

„Näete, et tuli jõulumees! Gerda, näed, et tuli jõulumees! Ema, näed!“

Minul tuli pisar silma... olin tõepoolest oodatud jõuluvana.

Aralt kutsus ema mu tahapoole ja andis istet. Nüüd olin jälle kindel oma osas. Võtsin istet ja kutsusin lapsed ligi. Ja nüüd läks kõik harilikku rada. Väike Villi luges mulle ette kõik oma jõulusalmid ja laulis heleda häälega jõululaule. Väike Gerda tantsis nukutantsu ja katsus mu habet. Süütasime jõulupuu, tühjendasin oma koti. Kilkamist ja hõiskeid! Siis hakkas mu hääl värisema ja silmade ees lõi halliks. Ei mäleta, mis

edasi juhtus. Vististi surus ema mu kätt. Kaks paari silmi, kaks paari läikivaid silmi jäi meele. Hõiskeid, heledaid hõiskeid jäi meele. Ei, seda ei suuda ma kanda! Ruttasin välja, koga võtsin habeme eest. Ei, ei, see õnn oli mulle liig suur!

Tasakesi säadsin sammud sellideklubi poole. Sää! istusin nurka ja vaikisin kogu õhtu. Olin pääsnud liig lähedale jõulu- muinasjutule.

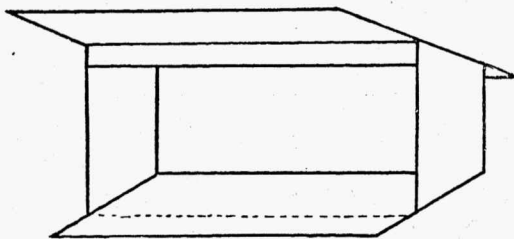
Nüüd on sellest kulunud palju, palju aastaid, ja mulle tundub, et need on olnud kõige õnnelikumad jõulud mu elus. Igal jõuluõhtul, kui istun põleva kuuse all, meeletuvad mulle heledad hõisked ja kaks paari särasilmi.

Loodusesõbra nurk.

Toimetaja Joh. Käs.

Jõuluringitus linnukestele.

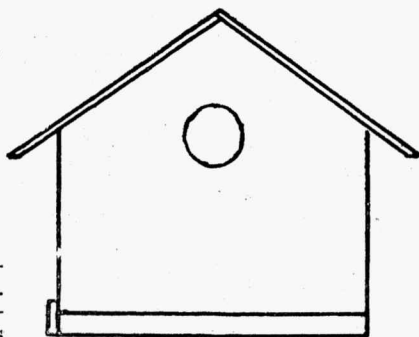
Vikerlased ei unusta jõulu ootel ka väikesi linnukesti, kes ei karda talvekülma ega taha meilt lahkuda. Kui linnukestel oleks alati külaldaselt toitu, ei teeks ka külm neile liiga, sest toit ju soojendab keha. Häda ongi selles, et lumevaip katab maad ja toidu otsimine on raske- datud. Inimese elamute ligidal ikkagi leidub midagi toidupoolist, ja sinna, iseäranis aedadesse, tulevadki linnukesed talvel külalistena. Neist armsaimad on muidugi alati lõbusad ja elurõõmsad tihased, punarinnalised leevikesed j. t. Kas ei ole meie kohus nende abiks olla raskel päevil? Ja seda me võime, kui igapäev paneme kindlasse kohta toitu — teri, ka-

Lindude toitmismajakesed.

Vasemal: Mõõdud: pikkus 50 cm, kõrgus eest 30 cm, sügavus 30 cm, äär 5 cm.

Paremäl: Vaade otsast: laius 14 cm, kõrgus 14 cm, avause läbimõõt 4 cm, pikkus 20 cm.

nepiseemneid ja magedat (sulatatud) rasva. Siin toomegi paar joo- nist toitmismajakestest, et noored loodusesõbrad võiksid aegsasti need valmistada ja jõuluks aeda või õue põhjatuulest varjatud kohta üles säada (posti või puusse). Majake üles säetud, on vaja igapäev hommi- kul ühel ja samal ajal sinna panna toitu (ka meie ise võtame kehakinni- tust kindlal tunniajal!). Varblasi, kes muidugi esimestena rõõmustava

leiduse teevad, ei maksa ka hoopis ära ajada: on ju ka nemad kasulikud linnukesed meie aedades. Soovitatav on jälgida, et nad häbematuks ei muutuks, eemale tõrjudes esialgu kartlikke metsast tulnud külalisi. Huvitav on ka vaadelda linnukesi ja nende ülalpidamist toitmisajajakeste juures. Saatke tähelepanekuid „Vikerkaarele“ avaldamiseks...

Segatoidu retsept.

kanepiseemneid	200 gr.
puruks hõõrutud kanepiseemneid	200 "
kuivatatud ja peeneks hõõrutud saia	200 "
mooniseemneid	150 "
tatratangu	100 "
odratangu	100 "
päevalilleseemneid (puhastatud)	50 "

Kokku 1000 gr.

Toidu koosseisu võib muuta, jättes aga kanepi esimesele kohale. Kuiva toidu kõrvale pannakse ka sulatatud rasva tükikesi. Neid on soovitatav ka riputada akna kõrvale või aias puukstele.

Aga linnukestele on suureks rõõmuks ka lihtsalt oksale kinnitatud tükike magedat pekki.

Vastused küsimustele.

1) „No muidugi vesi,“ arwab mõni noor loodusesõber, „sest vesi teeb liiva märjaks ja märg liiv laseb end voolida.“

Siiski see asi nii lihtne veel ei ole, sest niisama kui liivast mängumaja laguneb kuivalt, laguneb ta ka üleliigses vees. Parajalt niiskes liivas haarab vesi liivaterakesi õige õhukeste kilekestena ja nii säilitab liiv selle kuju, mis temale andis väike voolija. Kuivamisel auravad veekilekesed ära, üleliigses vees lagunevad nad.

2) Purjepaati liikuma panna, puhudes paadist lõõtsaga ta purjedele, on niisama võimatu kui panna liikuma paat, olles paadis endas ja tõugates aeruga paati tema otsa vastu.

Paat hakkab liikuma, kui lõõtsaga tugevasti puhuda vabasse õhku (vastupidises suunas), ka vastu vaba veepinda võib puhuda samuti.

Kuningas Vahtang.

Elas kord vägev kuningas Vahtang. Ta oli karm ja kohutav, ning kõik kartsid teda. Kord küttis ta põlismetsas oma jahisalga ning terve karja jahikoertega. Tihnikust kargas välja väike abitu emahirv, ja kuningas tormas talle järele.

Kuhu pidi minema vaene hirv? Värisedes pani ta huupi jooksmas ja jõudis metsalagendikule, kus asus metsavahi majake. Nägi hirv, et toauks oli lahti, ja hirmuga jooksis ta uksest sisse, langes seina ääre maha ja surus end nurka.

Lamab sääl, silmad kinni, ja on hirmust peaaegu hingetu...

Kuid väljas ukse kõrval istus metsavahi naine, laps süles, ja ta imestas väga selle üle.

Sääl ratsutas kuningas Vahtang jahisalga saatel oma musta täku seljas metsatihnikust välja ja kihutas üsna hurtsiku ette.

„Kus on hirv?!“ hüüdis ta vihaselt.

„Oh, suur kuningas,“ ütles vaene naine, „hirv jooksis meie tuppa peitu.“

„Aja ta välja,“ hüüdis kuningas.

„Majesteet, ma ei või seda! Ta jooksis minu juure varju otsima; ta usaldas end minu kaitse alla; kuidas ma siis võin ta sulle välja anda?“

Vihaseks välgusid kuninga silmad.

„Kas sa ei tea, kes ma olen? Kas oled unustanud, et võin tappa sinu ja su lapse ja põrmuks põletada su hurtsiku?..“

Hirmust vabisedes ütles naine:

„Ma tean su võimu, Vahtang! Kuid kuningana ei või sa mulle kurja teha, sest ma pole milleski süüdi; sa ei või süüdistada mind selle eest, et mul vaesest loomast on hale meel; sa ei tapa mind ega põleta ka maha mu hurtsikut, sest kuningas kaitseb häduse ja armastuse säädusi, ega riku neid...“

Kuningas Vahtang kortsutas kulme ning laskis pää mõttes maha.

„Sul on õigus, naine!“ ütles ta lahkesti ja ohkas. „Õnnis-tagu sind Jumal!..“

Aeglaselt pööris ta hobuse ümber, oma lossi poole, ja kadus metsatihnikusse.

Röövel ja piiskopp.

Leo Tolstoi.

ht röövlit otsiti juba ammu taga. Kord pani ta teised riided selga ja tuli linna. Linnapolitse'i aga tundis ta ära ja hakkas teda taga ajama. Röövel pani nende eest jooksma ja tuli joostes piiskopi maja juure; värav oli lahti, ja ta astus õue.

Teener küsis, mis tal tarvis on.

Röövel ei teadnud, mis vastata, ja ütles umbropsu: „Mul on tarvis piiskopiga kokku saada.“

Piiskopp võttis röövli vastu ja küsis, mis asja pärast ta tema juure on tulnud.

„Röövel ütles: „Olen röövel, mind aetakse taga; peida mind ära, muidu lõhn su maha.“

Piiskopp ütles: „Olen juba vana mees, surma ma ei karda; kuid mul on sust kahju. Mine sinna tuppa, — sa oled väsinud, puhka, ma saadan sulle süüa.“

Politseinikud ei julgenud piiskopi juure sisse minna, ja röövel jäi ta juure ööbima.

Kui röövel oli puhanud, tuli piiskopp ta juure ja ütles: „Mul on kahju sinust, et oled külmas ja näljas ja et sind taga aetakse, nagu hunt metsas, kuid kõige rohkem kahju on mul sinust sellepärast, et oled palju kurja teinud ja oma hinge hukka saadad. Jäta maha need kurjad tööd!“

Röövel kostis: „Ei saa enam jätta; elasin röövlina, sellena ka suren.“

Piiskopp läks ära ta juurest, jättis kõik ukсед lahti ja heitis magama.

Öösel röövel tõusis üles ja läks tube mööda kõndima. Talle näis imelik, et piiskopp midagi luku taha ei pannud ja kõik ukсед lahti jättis.

Röövel hakkas ringi vaatama, mis ta ära võiks varastada, nägi suure hõbedase küünlajala ja mõtles: „Võtan õige selle — see maksab palju raha — ja lähen minema, aga vanameest ma tapma ei hakka.“ Nõnda tegigi.

Kuid politseinikud ei läinud piiskopi maja juurest ära ja kogu aja valvasid röövlit. Niipea kui ta majast välja tuli, piirati ta ümber ja ta hõlma alt leiti küünlajalg.

Röövel hakkas tagasi ajama, kuid politseinikud ütlesid: „Kui sa ka oma endised teod maha salgad, kuid selle küünlajala vargust sa tagasi ajada ei saa. Läheme piiskopi juure, — ta teeb su süü selgeks.“

Varas toodi piiskopi juure, näidati talle küünlajalga ja küsiti: „Kas see on teie oma?“ Ta ütles: „Minu.“

Politseinikud ütlesid: „Teilt varastati see asi ja varas on siin.“

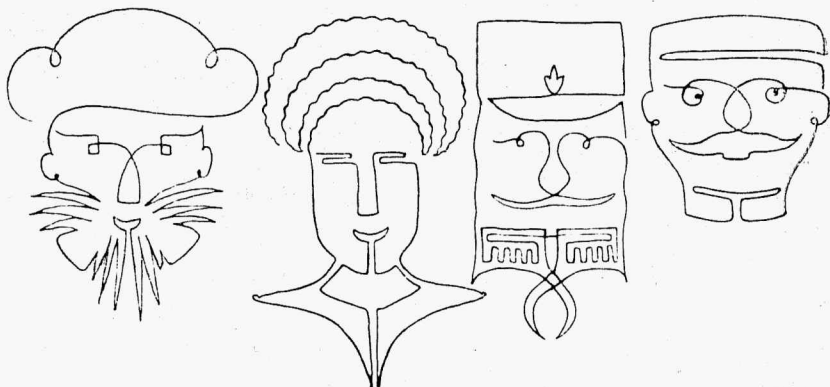
Röövel vaikus, aga silmad jooksid tal sõõri nagu hundil.

Piiskopp ei öelnud midagi, tuli tuppa, võttis säält sama küünlajala paarilise, andis röövlile ja ütles: „Miks sa, sõber, siis ainult ühe küünlajala võtsid? Ei, ma kinkisin sulle mõlemad.“

Röövel puhkes nutma ja ütles politseinikele: „Olen varas ja röövel, — viige mind!“

Siis ütles ta piiskopile: „Anna mulle andeks, isa, ja palu minu' eest Jumalat.“

Ühe joonega kujutatud näod.

Katsuge joonistada need neli nägu ühe katkemata joonega ja te veendute, et see polegi nii väga lihtne kui esimesel hetkel näib. Tuleb töötada kaunis kaua, kuni silm ja käsi on harjunud. Esimene kujutab nähtavasti mingi õpetlase või kunstniku nägu, mida osutavad pääasjaliselt prillid ja isesugune kübar. Õpetlase habe pole ka just laita. Teine kujutab daami, kes on nõuks võtnud kuhugi välja sõita, mida võib eeldada rõõmuilmest ta näol. Kolmas tahab olla nagu mingi vana saksa pasunapuhuja, kellele on suureks raskuseks kõrge, uhke tikandusega kaelus. Neljas aga on vägevate vurrudega väle uisutaja, ühe sõnaga — „vahva vunts“. — Kelle joonistate kõigepäält?

Noorte õhuasjanduse osa.

Noored õhuasjanduse arendajatena.

Ei ole vist ühtki noort, kes poleks suurima huviga jälginud lennukite lendu, kui need haruldased „mehaanilised linnud“ üleval kõrgel pilvede all kohutava kiirusega edasi tormavad ja mõnikord nagu vallatades surmasõlmi teevad. Seda kõike nähes, täituvad meie südamed sooviga ükskord lenduriks saada, et võiks ise tõusta kõrgele pilvedesse ja säält vaadelda meie kallist kodumaa pinda.

Kuigi meie elame ajal, mil õhuasjandus areneb pöörase kiirusega, ei ole meie siiski niikaugele jõudnud, et igaüks võiks saada lenduriks ja omandada lennuki.

Kuid väga kaugel see aeg ka ei ole. Mida aga peaksime tegema seni? Vaatame, mida teevad noored mujal maailmas. Võtame näiteks Ameerika Ühendriigid, kus lennuasjandus on viimastel aastatel kõige hoogsamalt arenenud.

See arenemine tugeneb suurel määral noorte huvile lennuasjanduse vastu. Sajad tuhanded noori on säääl rakendunud lennukite mudelite ehitamisele. Iga noor peab säääl nagu oma kohuseks vähemalt ühe mudeli valmistada, kuid on ka meistreid, kel on mitukümmend lennuki mudelit tagavaraks ja igaüks neist ise tüüpi.

Lennuki mudelid on kahesuguseid: ühed, mis lendavad, ja teised, mis on täpselt suurte lennukite mõõtude järele tehtud, muidugi teada mitu korda vähemad, kuid ei lenda.

Kas võite endale kujutada ette, millist lõbu pakub teile silmapilk, mil enesemeisterdatud lennuki mudel tõuseb maapinnalt ja hõljub õhus mõned minutid lennates 30—40 meetrit ja isegi rohkem. On lennukite mudelid, mis osava meistri käes hõljuvad õhus kuni 12 minutit, tõusevad maapinnalt 100 meetri kõrguseni ja lendavad üle kilomeetri kaugusele.

Nüüd küsime, kas võime ka meie sääraseid mudelid ehitada? Vastus võib olla ainult jaatav.

Kui noored mujal sellega hakkama saavad, siis suudame meie sama korda saata. Iseenesest lennukite mudelite ehitamine ei ole kuigi keeruline, ja iga asjast huvitatud noor võib endale neid valmistada. Mudelite ehitamine ei nõua suurt hulka kalleid ja keerulisi tööriistu, aitab esialgu taskunoast, liivapaberist, naasklist ja mõnest muust vähemast tööriistast, et lihtsamaid mudelid valmistada. Ka ei nõua tarvisminev materjal kuigi palju kulu. Joonestused ja seletused lennukite mudelite ehitamiseks ilmuvad järgnevatel „Vikerkaare“ numbrites, ja jääb järele ainult algust teha mudeli ehitamisega.

Mis kasu on aga mudelite ehitamisest?

Kõigepäält õpime mudelid ehitades tundma neid põhimõtteid, mis on tarvilised suurte lennukite ehitamiseks, kuna säääl on maksvad samad põhimõtted. Kes teab palju mudelitest, teab automaatselt väga palju ka suurtest lennukitest. Tutvume ühtlasi õhuvooludega, mis soodustavad või takistavad lendu, millest meil harilikult pole ettekujutust. Kõigele sellele lisaks valmistab meie mudelite ehitamine suurt lõbu, ja see on parimaks meelelahutajaks vabadel tundidel.

Asugem tööle ja aidakem kaasa meie kodumaa õhuasjanduse arendamiseks!

H. T.

Mitmesugust.

Arv, mis siit kirjutatuna ulatub Pariisini.

9⁹ — see on kõik, kolm üheksat kirjutatud viltu üles. Seni ei ole veel keegi inimene seda kirjutada suutnud. Sest: üheksa üheksandal astmel, saadus uuesti üheksandal astmel — see on juba ennenägematu! Kuid siiski — pisutki.

Alul 9⁹ = 9.9.9.9.9.9.9.9.9.9. Valmis? Annab tagajärje: 387420489. Ning nüüd: 9³⁸⁷⁴²⁰⁴⁸⁹. Kui seda arvata välja, siis saaks arvude rea, mis 1845 km pikk, kuid tingimusi, et igal sm asetseks kaks numbrit. Selleks toiminguks tarvitseks kirjutada peaaegu 370 miljonit numbrit! Ja kui kaua aega kulub nende kirjutamiseks! Umbes 60 aastat, kui kirjutada igas sekundis kaks numbrit. Kuid vahetpidamata — ööd ja päevad, ilma ühegi sekundita puhkust — 1931—1991. Kui aga maksva korra järele kestaks ööpäev 8 tundi, vajatakse arvu kirjutamiseks järelikult 180 aastat. Ning siiski ilma puhkepäevadeta.

Seda ütleb kõik 9⁹.

Kui palju sööb inimene elu kestel.

Kõiki lugejaid peaks vast huvitama küsimus, kui palju sööb inimene keskmiselt terve oma elu kestel. Nüüd on juba välismaa arstide uurimuste najal selgunud, et inimene, võttes elu kestvuseks 70 aastat, hävitab toiduhulga, mis ületab 1400 korda ta oma tavalise raskuse. Alul näib see küll pigem võimatuna kui uskumatuna, kuid vaadeldes üksikute ainete hulka, võib peagi tõelisuses veenduda.

Inimese toiduhulk 70 aasta jooksul.

Rasva	2000 kg	Kartuleid	180 tsentn.
Leiba	6000 pätsi	Juurvilja	6000 kg
	à 2 kg.	Puuvilja	7000 "
Liha	4000 kg	Piima	6000 liitrit
30 härga	à 700 "	Kohvi	1200 "
4 vasikat	à 100 "	Soola	500 kg
8 siga	à 150 "	Mune	5000 tükki
4 lammast	à 75 "	Suhkrut	4000 kg
300 kana, 75 hane, jne.		Juustu	1000 "
Kalu	5000 tükki	Vett	10000 liitrit

Päälle selle kuuluvad veel siia koogid, shokolaad, maiustised, maitseained jne., mis moodustavad ülejäanud summa.

Nende andmete varal võib iga vikerlane arvata välja seni juba söödud toidu hulga.

Sportivad geeniused.

Sageli väidetakse, et suurvaimud ei ole huvitatud spordist. Et see alati nii ei ole, seda näitab järgmine väike ülevaade:

Üldtuntud Goethe't võiks mainida esimesena. Tema lemmikspordiks oli ujumine, millest isegi talvel ei loobunud. Külma kartmata suples ta veel jõulukuus avavees. Pääle selle oli kirjanik ühtlasi suurim tolleaegne uisutaja.

Ka Benjamin Franklin, piksevarda leiutaja, oli suuresti huvitatud ujumisest. Kord olevat ta 6¹/₂ km Themse'l ununud ja sääljuures kunsttükkidega lõbustanud kaldail vaatlejaid.

Ujumist harrastas ka kuulus vene kirjanik Leo Tolstoi. Veel 65-aastasena oli ta kirgline supleja. 66-aastasena õppis ta jalgrattal sõitma ja ta tookordne suurim soov oli õppida sõitma lahtiste kätega.

Kui häid matkajaid, pälvivad tähelepanu Inglise kirjanik Walter Scott, keskaegne kujur, arhitekt, kunstnik Michelangelo ja lõpeks suur Napoleon.

Sellaseid spordihuvilisi võiks tuua lugematul arvul, kuid ka neist piisab näitamiseks, et ka geeniused „sportliselt“ huvitatud olid.

—ur.

Mag. Joh. Aavik'ule,

kelle 50. sünnipäeva hiljuti pühitseti laialdasis ringkonnis, saadame ka vikerlaste pere poolt südamliku ja sooja tervituse. Kes omal ajal on lugenud „Vikerkaare“ vanemaid aastakäike, neil on veel hästi meeles hra Aaviku elurõõmsaid ja huviküllased kirjutised sellest, kuidas emakeelt kirjutada vähemvigaselt, ilusamini, seda tarvitada kõlavamalt. Hra A. seisab praegugi „Vik.“ toimetusele lähedal ja kui lugejail peaks huvi olema temalt jälle midagi hääd õppida, siis on ta kohe häämeelega valmis õpetama, jälle uusi huvitavaid artikleid kirjutama meie emakeele kohta. Ainult üht eeldab ja palub ta sääljuures: armastagem oma emakeelt! Ärgu olgu see meile ükskõik, kuidas teda tarvitame, vaid teeme seda nii, et ta kõlaks ilusasti, suursuguselt. — nii, et see teistele meeldiks ja me ise sellest rõõmustuksime. Kui tahame ja teeme seda, siis on see ka suurimaks tervituseks meie suurele keeleõpetajale mag. Joh. Aavikule ta viiekümnendaks sünnipäevaks.

H. V.

Jälle üks tõendis.

On selgunud, et need neli elurõõmsat ja ettevõtlikku rannapoissi, nimelt: Hannes — hüüunimega Hork, Oskar — hüüunimega Kraana, Voolja — hüüunimega Toru ja Karlos — hüüunimega Piilu*), kes oma vana purjeluubiloksuga tegid suurepärase seiklussõidu kodumaa tuntud randadel, meredel ja saartel, olid kõik agarad „Vikerkaare“ lugejad ja on praegugi truimaid vikerlasi.

See on jälle üks tõendis selleks, missugust elurõõmu, teotahet, ettevõtlikkust ja meeleõilsust kasvatab oma nooris lugejais eesti noorsoo raamat-ajakiri „Vikerkaar“.

Nimetatud poistest kasvavad elurõõmsad, julged, ettevõtlikud ja kõiges oskuslikud eesti mehed, kellest kodumaale on kasu, ja nende sarnaseks tahab saada iga teinegi eesti poiss meie vikerlaste perest.

*) Vaata: H. Valma, „Suur sõit“. Üks rannapoiste seiklusjutt. Kunstn. N. Ney pildid, „Töökooli“ väljaanne, hind 1 kr. 25 senti.

„Vikerkaare“ seikluskirjastikust

on ilmunud järgmised jutud raamat-ajakirjana:

- № 1. **Charles G. D. Roberts: Loomade kuningas.**
Jutt rändavast ajakirjanikust, kes üksi pääseb ookeanil põhjavajunud laevast. See on mees, kelle vastu võitleb kogu ookean, kuid raudne elutahe jääb võitjaks.
- № 2. **A. Kerfstedt: Abdulla.**
Jutt rõõmsast, ausast ja kangelasmeelsest beduiini-poisist ja ta imejuhtumusist kaugeil kõrveteekonnal.
- № 3. **Jack London: Jutt Keshist — eskimode kuningast.**
Jutt noorest kütist ja karutapjast, kellest sai oma hõimu juht ja kangelane.
- № 4. **B. Zitkov: Orkaan.**
Põnev aerotehniline jutt. Marcelle'ist õhku tõusnud õhuhiiglane satub orkaani hoopide alla ja kantakse üle Vahemere ja Aafrika India ookeani, kus ta maandub bensiini puudusel kuski korallisaarel.
- № 5. **H. Lange: Vana kapten.**

„VIKERKAAR“ NR. 1—5
on ka saada kõvas pappköites, hind 1 kr. 50 senti.

Toimetus: J. Käis, J. Parijõgi, O. Luts, A. Oengo-Johanson, M. Nurmik, H. Valma, H. Tõnisson, L. Jürisson, A. Burmeister. **Vastutav ja tegev toimetaja:** M. Nurmik, **Väljaandja:** Tõõkool. **Toimetus ja talitus:** Tallinn, Rataskaevu 22. **Tellimishind:** aastas 2 kr. 50 s., poolaastas 1 kr. 25 s., üksiknr. 25 s.